

יום מקרא קודש

The inclusion of the words: **את יום מקרא קודש הזה** as part of the description of the holidays is one of the unique features of the middle **ברכה** of **שמונה עשרה** for the **שלוש רגלים** according to **מנהג ארץ ישראל**. In an interesting twist, Sephardim who usually follow **מנהג** include the words as part of the description of the holiday in their version of **שמונה עשרה** for the **שלוש רגלים**; i.e. **את יום טוב מקרא קודש הזה** . . . , while Ashkenazim who include some aspects of **מנהג ארץ ישראל** in their **תפילות**, do not include those words. What is the source for those words?

שמות פרק יב', טז'-וביום הראשון מקרא קודש וביום השביעי מקרא קודש יהיה לכם כל מלאכה לא יעשה בהם אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם:

Translation: And on the first day there shall be a holy convocation, and on the seventh day there shall be a holy convocation for you; no kind of work shall be done during those days, except that you may prepare what is necessary for you to eat.

What do the words "מקרא קודש" mean?

רש"י שמות פרק יב', טז'- מקרא קודש - מקרא שם דבר, קרא אותו קודש לאכילה ושתייה וכסות:

Translation: The word "Mikra" represents a noun; declare the day to be holy, dedicated to eating special meals and beverages and by dressing in festive clothes.

רמב"ן ויקרא פרק כג'-וטעם מקראי קודש - שיהיו ביום הזה כולם קרואים ונאספים לקודש אותו, כי מצוה היא על ישראל להקבץ בבית הא-להים ביום מועד לקודש היום בפרהסיא בתפלה והלל לא-ל בכסות נקיה, ולעשות אותו יום משתה כמו שנאמר בקבלה (נחמיה ח י) לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו כי קדוש היום לאדונינו ואל תעצבו כי חדות ה' היא מעוזכם. והנה "מקרא קודש", מלשון קרואי העדה (במדבר א טז), אחרי כן יאכלו הקרואים (ש"א ט יג), וכן על כל מכון הר ציון ועל מקראיה (ישעיה ד ה), המקומות שנקראים שם שיתקבצו בהם קרואי העדה. ואונקלוס עשאו מלשון אשר יקרא אתכם באחרית הימים (בראשית מט א), לשון מאורע, בכל יום שיארעו תעשו אותם קודש. ורבותינו ז"ל אמרו (ספרי פנחס קמז), ארעם במאכל ובמשתה ובכסות נקיה, כלומר שלא יהא חוקם אצלך כחק שאר הימים אבל תעשה להם מקרא של קודש לשנותם במאכל ובמלבוש מחול לקודש, וגם זה דעת אונקלוס:

Translation: Holidays are described as "Mikra'ei Kodesh." This means that the community should act as one called to gather in order to perform acts that bring sanctity to the day. It is an obligation of the Jewish People to gather in synagogues on holidays to sanctify the day publicly through prayer and by reciting words of praise to G-d, wearing clean clothes and by arranging for festive meals as we find in Scripture (Nehemia 8,

10) Then he said to them, Go your way, eat fat foods, and drink sweet beverages, and send portions to those who have nothing prepared; for this day is holy to our Lord; do not grieve, for the joy of the Lord is your strength. The words: "Mikra Kodesh" are derived from the term: Kru' Ai Aida, as in the verse: those called to represent the community (Bamidbar 1, 16). Similarly we find in the verse: Afterwards, those called to represent the community will eat (Shmuel 9, 13). Also in the verse: And the Lord will create upon every dwelling place of mount Zion, and upon her assemblies (Yeshayahu 4, 5). All these verses describe the places where those who are called to represent the community congregate. Onkelos explains the word as being derived from the verse: who will call you at the end of days (Bereishis 49, 1). This defines the words as meaning: an event; every day in which you celebrate an event, you should make that day holy. Our Sages said (Midrash Sifrei Pinchas 147) celebrate events from Jewish history by having festive meals with beverages and while wearing clean clothes. In other words, your conduct that day should be distinguished from your conduct on other days. Make those days holy by upgrading from your usual foods and by improving your appearance. That is the message that Onkelos was trying to convey.

We noted in last week's newsletter that the requirement to include those words in שמונה עשרה was codified:

מסכתות קמנות מסכת סופרים פרק יט' הלכה א'—בפסח, בין בתפילה בין בכוס, צריך להזכיר, ביום טוב מקרא קודש הזה, ביום חג המצות הזה. ובחולו של מועד אומר, במועד חג המצות הזה. בשביעי אומר, ביום שביעי העצרת הזה, ואין מזכיר בו חג, לפי שאינו חג בפני עצמו.

Translation: On Pesach, whether it is in Shemona Esrei or as part of Kiddush, one must say: B'Yom Tov Mikra Kodesh Ha'Zeh, B'Yom Chag Ha'Matzos Ha'Zeh. On Chol Ha'Moed, one must say: B'Moed Chag Ha'Matzos Ha'Zeh. On the seventh day of Pesach, one must say: B'Yom Shevii Ha'Atzeres Ha'Zeh—one should not refer to the day as a Chag because the day does not represent an independent holiday.

Why are the words: נוסח אשכנז את יום מקרא קודש הזה omitted in

טור אורח חיים הלכות פסח סימן תצ"ג—שאלה לרב האי אם יש לומר בח"ה בעבודה ביעלה ויבא ביום חג פלוני הזה ביום מקרא קודש הזה? והשיב: אין ראוי לומר כן ואין אומרים בבבל אלא ביום חג פלוני הזה ואין מזכירין יום מקרא קודש בעבודה אבל במוסף אומר ותתן לנו מועדים לשמחה את יום חג פלוני הזה את יום מקרא קודש הזה ויש מדקדקין וא"א מקרא קודש ואין זה דקדוק; ע"כ. ואיני יודע מה חילוק יש בין יעלה ויבא שבעבודה ובין מוסף. ובאשכנז אין אומרים מקרא קודש כלל לא ביום טוב ולא בחול המועד, והכי מסתברא; דמאי שנא להזכיר מקרא קודש טפי מאיסור מלאכה ושאר כל הלכותיו דכיון שהזכיר חג פלוני הכל בכלל.

Translation: A question was asked of Rav Hay Gaon: is it proper to say on Chol Ha'Moed in the Bracha of Ritzei as part of Ya'Aleh V'Yavo: B'Yom Chag Ploni (blank) Ha'Zeh, B'Yom Mikra Kodesh Ha'Zeh? He answered: It is inappropriate to recite those words. In Babylonia it is customary to refer to the holiday in the following manner only: B'Yom Chag Ploni Ha'Zeh. We do not include the words: Yom Mikra Kodesh in the Bracha of Ritzei as part of Ya'Aleh V'Yavo but in Mussaf Shemona Esrei we say: Va'Titain Lanu Mo'Adim L'Simcha Es Yom Chag Ploni Ha'Zeh Es Yom Mikra Kodesh Ha'Zeh. Some are careful and

להבין את התפלה

do not add those words but it is not a matter about which to be concerned. This concludes the quote from Rav Hay Gaon. I do not know on what basis Rav Hay distinguished between Ya'Aleh V'Yavo in the Bracha of Ritzei and the middle Bracha of Mussaf Shemona Esrei. In Ashkenaz, it is customary never to include the words: Mikra Kodesh, not in the Yom Tov Shemona Esrei nor in the Chol Ha'Moed Shemona Esrei. That practice makes sense to me. Why should we single out the fact that Yom Tov is a day defined as Mikra Kodesh; i.e. a day on which we eat festive meals and wear clean clothes while not mentioning that Yom Tov is also a day of abstinence from work and a day for other activities. By only referring to the holiday in general terms, as is done in Ashkenaz, we are not limiting the special aspects of the day.

The **טור** answers the objections of the **יוסף**:

בית יוסף אורה חיים סימן תפז'—ותתן לנו ה' א—להינו את יום חג המצות הזה זמן חירותנו. השמיט רבינו את יום טוב מקרא קודש הזה וזה כמנהג אשכנז שהרי בסימן תקפ"ב (רצט): כתב וז"ל נוהגים בספרד לומר את יום פלוני הזה את יום טוב מקרא קודש הזה ובחול המועד אומרים את יום פלוני הזה את יום מקרא קודש הזה והכי איתא במסכת סופרים (פ"ט ה"ג) בין בתפילה בין בכוס צריך להזכיר יום טוב מקרא קודש הזה את יום חג פלוני הזה ובאשכנז אין נוהגין לאמרו והכי מסתבר דכיון שאומר יום חג פלוני הזה הכל בכלל דמאי שנא להזכיר מקרא קודש טפי מאיסור עשיית מלאכה ושאר כל הלכותיו (עכ"ל) וכן אמר רב האי גאון אין אומרים בבבל אלא ותתן לנו את יום חג פלוני הזה עכ"ל.

Translation: Va'Titain Lanu Hashem Elokeinu Es Yom Chag Ha'Matzos Ha'Zeh, Zman Chai'Ruseinu. The Tur omits the words: Yom Tov Mikra Kodesh Ha'Zeh in following Minhag Ashkenaz. That is what he writes in Siman 582: it is customary among Sephardim to say: Es Yom Ploni Ha'Zeh Es Yom Tov Mikra Kodesh Ha'Zeh and on Chol Ha'Moed to say: Es Yom Ploni Ha'Zeh Es Yom Mikra Kodesh Ha'Zeh. That is the way the Bracha is described in Maseches Sofrim (19, 3) to be recited Shemona Esrei and in Kiddush— one should say: Yom Tov Mikra Kodesh Ha'Zeh Es Yom Chag Ploni Ha'Zeh. In Ashkenaz, however, they do not follow that practice. That makes sense because by referring to the holiday in general terms we are including all the special aspects of the day. Why should we single out the fact that Yom Tov is a day defined as Mikra Kodesh; i.e. when we eat festive meals and wear clean clothes, but not mention that Yom Tov is also a day of abstinence from work and a day of other activities. So said Rav Hay Gaon: in Babylonia we only say: Va'Titain Lanu Es Yom Chag Ploni Ha'Zeh. That concludes the quote from the Tur.

ולי נראה כמנהג ספרד כיון דאיתא הכי במסכת סופרים ולא נמצא תנא או אמורא שיחלוק בדבר. ומה שטען רבינו דמאי שנא להזכיר מקרא קודש טפי מאיסור עשיית מלאכה ושאר כל הלכותיו י"ל דשנא ושנא דמקרא קודש מורה על שצריך להזכירו בתפילה וכמו שכתב הרמב"ן בפרשת אמור (כג ב) טעם מקרא קודש שיהו כולם קרואים ונאספים ביום הזה לקדש אותו כי מצוה היא על כל ישראל להקבץ בבית א—להים ביום מועד לקדש היום (בתפילה) בפרהסיא בתפילה והלל לא—ל עכ"ל. ועוד יש לומר שאין אנו מזכירים בתפילה אלא מה שנזכר בתורה ומה שאין אנו מזכירים מלאכה שהוא נזכר בתורה היינו משום דבכלל מקרא קודש הוא דכיון שהוא קדוש ממילא משמע שהוא אסור בעשיית מלאכה ומה שמזכיר הכתוב אחר כך (שם ז) איסור עשיית מלאכה אינו ענין בפני עצמו אלא פירוש מקרא קודש:

Translation: In my opinion the custom among the Sephardim is the better practice since that is how the practice is described in Maseches Sofrim. I have found no source either in a Mishna or in a Gemara that disputes the validity of the practice as described in Maseches Sofrim. Concerning the following objection voiced by the Tur: Why should we single out the fact that Yom Tov is a day defined as Mikra Kodesh; i.e. when we eat festive meals and wear clean clothes, but not mention that Yom Tov is also a day of abstinence from work and a day of other activities, I would answer that the words Mikra Kodesh have a special link to Tefila as the Ramban explained in Parshas Emor (Va'Yikra 23, 2): the words Mikra Kodesh should be defined as the community feeling called to gather in order to perform acts that sanctify the day. It is an obligation of the Jewish People to gather in synagogues on holidays to sanctify the day publicly through prayer and by reciting words of praise to G-d wearing clean clothes and by making the day a day of festive meals. In addition, we can argue that we are simply quoting how the Torah describes the holidays. We do not mention that Yom Tov is a day of abstinence from work, an attribute of the day which is also found in the Torah because abstinence from work is also one aspect of the day being a "Mikra Kodesh". Since Yom Tov is a holy day we know that no work is to be performed on that day. The fact that the Torah immediately thereafter provides that no work be performed on Yom Tov is not to teach that abstinence from work is a separate facet of YomTov but to include abstinence from work as an additional aspect of the day being a "Mikra Kodesh."

The following represents another answer to the objection posed by the טור about including the words: יום טוב on שמונה עשרה of ברכה in the middle of את יום טוב מקרא קודש הזה:

שו"ת פנים מאירות' חלק ב' סימן קנג'-ול"נ שהוא ש"ס ערוך שצריך להזכירו דאיתא בשבועות דף י"ג יכול לא יהיה יום כיפור מכפר אלא אם כן התענה בו וקראו מקרא קודש ולא עשה בו מלאכה, לא התענה בו ולא קראו מקרא קודש ועשה בו מלאכה מנין ת"ל יום כיפורים הוא מ"מ וכתבו התוס' לא קראו מקרא קודש פי' בקונטרס שלא קיבל עליו בברכותיו מקדש ישראל וי"ב ואינו נראה דלא אשכחן ברכות ביי"ב דלהוי דאורייתא. ונראה לרבינו חננאל קראו מקרא קודש שמודו שב"ד קדשוהו ושבתו ממלאכה בשביל קדושת היום ולא קראו מקרא קודש שאינו שובת מחמת קדושת היום אלא מחמת שנתעצל לעשות מלאכה עכ"ל. ולפי' מיושב קושית הטור דכתב מ"ט להזכיר מקרא קודש טפי מאיסור עשיית מלאכה ושאר כל הלכותיו? ולדברי ר"ח ניהא שהוצרך להזכיר שכל מה ששובת מכל מלאכה הוא שבות שמודה שב"ד קדשוהו ושובת מלאכה בשביל קדושת היום.

Translation: To me it appears that the Gemara provides a clear indication that the words: Yom Tov Mikra Kodesh should be included in the middle Bracha of Shemona Esrei on Yom Tov. In Maseches Shavuos 13 we learn: Perhaps you might think that Yom Kippur does not bring a person forgiveness unless he fasts and refers to Yom Kippur as Mikra Kodesh in Shemona Esrei and abstains from work and if he does not fast and does not refer to Yom Kippur as Mikra Kodesh in Shemona Esrei and does not abstain from work, how do you know that he obtains forgiveness? That is why the Torah uses the words: It is Yom Kippur. Tosafos writes that the words: he does not refer to the day as Mikra Kodesh is explained by Rashi as meaning that he did not accept upon himself to say: Mikdash Yisroel V'Yom Ha'Kippurim. Tosafos says: this cannot be

1. Rabbi Meir Eisenstadt (Maharam Ash) was born ca. 1670 in Poland, and died in Austria in 1744. He was the teacher and foster father of Rabbi Jonathan Eibeschutz. Rabbi Meir served as rabbi of Eisenstadt, one of the "seven communities" near Vienna. (Bar Ilan Digital Library)

להבין את התפלה

since we do not find that reciting this Bracha is a Torah mandated requirement. Rabbi Chananel then explains that the words Mikra Kodesh are a reference to the fact that a person must acknowledge that it was the Jewish Court that declared the day to be a holiday and that the person abstained from work that day because of the sanctity of the day and not because he simply did not feel like working that day. That explanation provides an answer to the objection stated by the Tur: why refer only to the fact that Yom Tov is Mikra Kodesh and not to the fact that it is a day of abstinence from work? According to how Rabbi Chananel explains the words "Mikra Kodesh", it makes sense; that the obligation to say the words "Mikra Kodesh" means to acknowledge that one is abstaining from work that day because it is day that the Jewish Court declared to be a holy day and that he is abstaining from work out of respect for the sanctity of the day.

We refer to שבת as מקרא קדש in קידוש on Friday night; i.e. כי הוא יום תחלה למקראי. זכר ליציאת מצרים based on the following verse:

ויקרא פרק כג-ג) ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון מקרא קדש כל מלאכה לא תעשו שבת הוא לה' בכל מושבתיכם:

Translation: Six days shall work be done; but the seventh day is the Sabbath of rest, a day for a holy gathering; you shall do no work in it; it is the Sabbath of the Lord in all your dwellings.

Why do we not refer to שבת as מקרא קדש in שמונה עשרה as well?

רש"י הירש"י ויקרא פרק כג' ג' – ששת ימים וגו'. מצוות השבת שנויה במקומות רבים בתורה; בכל פעם היא קשורה לבהינה אחרת של חיי ישראל, שהשבת היא יסוד מוסד להם. כך שבת הבריאה (בראשית ב, א); שבת המדבר ביחסה לשאיפת המזון (שמות טז, כב ואילך); השבת של עשרת הדיברות כיסוד לידיעת ה' (שמות כ, ה); השבת ומסקנותיה לחיים ההומאניים והחברתיים (שמות כג, יב); קדושת השבת ויחסה לקדושת המקדש (שמות לא, יג ואילך); לה, ב – ג); השבת ויחסה לחינוך (לעיל יט, ג); השבת ויחסה לכישוף האילולי (שם פסוק ל).

Translation: Six days shall work be done. The Mitzvah of Shabbos is referred to in several places within the Torah; each time, the Mitzvah of Shabbos is linked to a different aspect of Jewish life for which Shabbos represents its foundation. That explains the reference to Shabbos during the days of Creation (Bereishis 2,1); to Shabbos in the desert in its relationship to collecting food (Shemos 16, 22 et al); to Shabbos referred to in the Ten Commandments as a basis for knowing G-d (Shemos 20, 8); to Shabbos and its effects on human and social life (Shemos 23, 12); to the sanctity of Shabbos and its relationship to the Beis Hamikdash (Shemos 31, 13 et al); to Shabbos and its link to education (Shemos 19, 3); to Shabbos and its connection with idolatrous magic (Shemos 19, 30).

כאן כתובה השבת ביחסה למחזור החגים של השנה. חגים אלה נקראו זה עתה "מועדי ה'"; הם זמני היוועדות עם ה', "אשר תקראו אתם מקראי קדש": האומה עצמה תקבע אותם כדי להיקרא בהם אל ה'; וקדושתם תלויה בקביעה החופשית של כלל ישראל. לעומתם כתובה כאן השבת תחילה למקראי קודש. היא היום היחיד, שנקבע ונתקדש על – ידי ה' לדורות עולם. יום השבת איננו נקבע על – ידי האומה, וקדושתו איננה נובעת מן האומה; לא האומה תקראנו מקרא קודש, אלא בשעת כניסתו הוא עצמו מקרא קודש. הוא נתון כנקודת מוצא וכנקודת שיא של זמני הקודש; הוא הבסיס להם, והוא ימצא את הגשמתו בהם.

Translation: Here the Mitzvah of Shabbos is presented in its relationship to the Jewish Holidays. The holidays are referred to here as the Holidays of G-d. They are times during which we interact with G-d; "that you shall call them moments of sanctity." The Jewish People itself sets the dates of the holidays which are to be used as a time called to interact with G-d. The sanctity of the holidays is dependent on their being willingly set by the Jewish People. Nevertheless, Shabbos is referred to here as being first to the "Mikra' Ai Kodesh". Shabbos is the only day that was set and sanctified by- the hands of G-d- for generations until the end of time. The scheduling of Shabbos is not performed by the acts of the Jewish People- and its sanctity does not derive from the acts of the Jewish People. Upon Shabbos commencing, it itself creates its character as a day of sanctity. Shabbos becomes the point of departure and the ultimate example of a holy day; Shabbos serves as the prototype for all the holidays and Shabbos finds its personification through the observance of the holidays.

אכן השבת, המסמלת את שלטון ה' בטבע ובהיסטוריה, נוסדה כדי להנך את האנושות; ממנה ולמענה נוצר ישראל; וכל המועדים המתקדשים על – ידי ישראל – אחת תכליתם: לאמת בישראל את חינוך האדם הנדרש על – ידי השבת; כי השבת מבקשת להנך את האדם לקלם את ה', בטבע ובהיסטוריה. וזו גם חתימת הברכה של שבתות המועדים: "מקדש השבת וישראל והזמנים" – ולא: מקדש ישראל ושבת והזמנים. וכך נתבאר נוסח זה בביעה יז ע"א: ישראל אינם מקדשים את השבת, אלא השבת קדושה וקיימת; ושתי הקדושות האלה נתפסות בברכות מט ע"א כעניין אחד: "הא בהא תליא" (לפי גירסת הרי"ף, ראה ר"ן שם: "ענין אחד הוא שקדושת ישראל תלויה בקדושת השבת וקדושת הזמנים וראשי חדשים תלויה בקדושת ישראל").

Translation: Therefore Shabbos which represents G-d's control over nature and history was established to be a lesson for mankind. Through the concept of Shabbos and on behalf of Shabbos, the Jewish people were created. The holidays which derive their sanctity from the acts of the Jewish People-have as one goal-to validate among the Jewish People the lessons learned through the observance of Shabbos. Shabbos aims to teach the Jewish People to exalt G-d, because of what they observe within nature and through the events of Jewish History. That is further the meaning of the ending words to the middle Bracha of Shemona Esrei when Yom Tov falls on Shabbos; i.e. Mikadesh Ha'Shabbos V'Yisroel V'Hazmanim-and not Mikadesh Yisroel V'Shabbos V'Ha'Zmanim. This is how the Bracha is explained in Maseches Beitzah 17a: the Jewish People do not bring about the sanctity of Shabbos; Shabbos is already sanctified and established on its own; those two types of sanctity are perceived as representing one concept: each is dependent on the other (according to the version presented by the Rif; see the comments of the Run there: it is one concept. The sanctity of the Jewish People is dependent on the sanctity of Shabbos while the sanctity of the holidays and Rosh Chodesh is dependent on the Jewish People).

Although שבת shares the trait of being a מקרא קדש with יום טוב, חז"ל wanted to distinguish between the means by which שבת and יום טוב derive their sanctity. To accomplish that goal, references to שבת as being a מקרא קדש were omitted from the middle קידוש of שבת on שמונה עשרה ברכה. A mention of שבת being a מקרא קדש was added to קידוש for other reasons (see Newsletter 7-1), primarily so that a reference to יציאת מצרים-which is also a theme that is omitted from the middle ברכה of שמונה עשרה on שבת-could be added to קידוש.